

Europos Sąjungos
Taryba

Briuselis, 2021 m. gegužės 28 d.
(OR. en)

Tarpinstitucinė byla:
2018/0197(COD)

6168/1/21
REV 1 ADD 1

FSTR 13
REGIO 22
FC 4
CADREFIN 70
CODEC 203
PARLNAT 122

TARYBOS MOTYVŲ PAREIŠKIMAS

Dalykas: Per pirmąjį svarstymą priimta Tarybos pozicija siekiant priimti EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTĄ dėl Europos regioninės plėtros fondo ir Sanglaudos fondo

- Tarybos motyvų pareiškimas
- Priimta Tarybos 2021 m. gegužės 27 d.

I. IVADAS

1. 2018 m. gegužės 29 d. Komisija pateikė pasiūlymą dėl Reglamento dėl Europos regioninės plėtros fondo (ERPF) ir Sanglaudos fondo¹; šis pasiūlymas yra 2021–2027 m. sanglaudos politikos teisės aktų rinkinio dalis. ERPF ir Sanglaudos fondo reglamento bendras politikos tikslas yra stiprinti Sąjungos ekonominę, socialinę ir teritorinę sanglaudą sumažinant skirtumus tarp įvairių ES regionų, vadovaujantis Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 174, 176 ir 177 straipsniais. Kilus COVID-19 protrūkiui, 2020 m. gegužės 28 d. Komisija pasiūlė įvairių 2021–2027 m. sanglaudos politikos teisės aktų rinkinio, įskaitant ERPF ir Sanglaudos fondo reglamentą², pakeitimų; tai yra peržiūrėtos 2021–2027 m. daugiametės finansinės programos ir gaivinimo priemonių rinkinio dalis.
2. 2018 m. spalio 17 d. Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas priėmė savo nuomonę dėl pirminio pasiūlymo³, o 2020 m. rugsėjo 18 d. – dėl iš dalies pakeisto pasiūlymo⁴. 2018 m. gruodžio 5 d. Europos regionų komitetas priėmė savo nuomonę dėl pirminio pasiūlymo⁵, o 2020 m. spalio 14 d. – dėl iš dalies pakeisto pasiūlymo⁶.
3. Europos Parlamentas savo poziciją dėl ERPF ir Sanglaudos fondo reglamento priėmė per pirmąjį svarstymą 2019 m. kovo 27 d. plenarinėje sesijoje.
4. Struktūrinių priemonių darbo grupė pasiūlymą dėl ERPF ir Sanglaudos fondo reglamento nagrinėjo įvairiuose posėdžiuose pirmininkaujant Bulgarijai, Austrijai, Rumunijai, Suomijai, Kroatijai, Vokietijai ir Portugalijai.

¹ Dok. ST 9522/18 + ADD 1 + ADD 2.

² Dok. ST 8380/20 + ADD 1.

³ OL C 62, 2019 2 15, p. 90.

⁴ OL C 429, 2020 12 11, p. 236.

⁵ OL C 86, 2019 3 7, p. 115.

⁶ OL C 440, 2020 12 18, p. 191.

5. 2019 m. vasario 15 d. Nuolatinių atstovų komitetas patvirtino pirminius dalinius derybų įgaliojimus⁷. 2020 m. liepos 22 d. Nuolatinių atstovų komitetas patvirtino dar vienus dalinius derybų su Europos Parlamentu įgaliojimus, kiek tai susiję su iš dalies pakeistu Komisijos pasiūlymu dėl ERPF ir Sanglaudos fondo reglamento⁸. Be to, 2020 m. spalio 5 d. Nuolatinių atstovų komitetas atnaujino dalinius derybų įgaliojimus, kad būtų atsižvelgta į Europos Vadovų Tarybos išvadas dėl 2021–2027 m. daugiametės finansinės programos ir gaivinimo priemonių rinkinio, priimtas 2020 m. liepos 17 d., 18 d., 19 d., 20 d. ir 21 d. Europos Vadovų Tarybos specialiajame posėdyje⁹.
6. Remdamosi šiais įgaliojimais, pirmininkavusios Suomija, Kroatija, Vokietija ir pirmininkaujanti Portugalija surengė tarpinstitucines derybas; jos baigtos 2021 m. vasario 9 d.
7. 2021 m. kovo 16 d., Europos Parlamento Regioninės plėtros (REGI) komitetas patvirtino tarpinstitucinių derybų rezultatus. 2021 m. kovo 18 d. REGI komiteto pirmininkas nusiuntė Tarybai pirmininkaujančiai valstybei narei laišką, kuriame nurodė, kad jis plenariniame posėdyje rekomenduos per antrąjį svarstymą Parlamente pritarti Tarybos pozicijai be pakeitimų, tekstą patikrinus teisininkams lingvistams.
8. Atsižvelgiant į pirmiau nurodytą susitarimą ir tekstą peržiūrėjus teisininkams lingvistams, 2021 m. gegužės 27 d. Taryba priėmė per pirmąjį svarstymą priimamą poziciją, laikydamasi SESV 294 straipsnyje nustatytos įprastos teisėkūros procedūros.

⁷ Dok. 6147/19 ADD 2.

⁸ Dok. 9430/20.

⁹ Dok. 10880/20.

II. TIKSLAS (2 ir 3 straipsniai)

9. Pagal SESV 176 straipsnį ir 174 straipsnio antrą ir trečią pastraipus ERPF toliau padės mažinti įvairių regionų išsivystymo lygio skirtumus ir nepalankiausias sąlygas turinčių regionų atsilikimą, ypatingą dėmesį skiriant didelių ir nuolatinių gamtinių arba demografinių trūkumų (ypač, be kita ko, demografinio nuosmukio sukeltų trūkumų) turintiems regionams, pavyzdžiui, atokiausiems regionams, labai retai apgyvendintiems toliausiai į šiaurę esantiems regionams, salų ir tarpvalstybiniais bei kalnų regionams. Sanglaudos fondas toliau prisidės prie bendro tikslo stiprinti ekonominę, socialinę ir teritorinę Sąjungos sanglaudą teikiant finansinę paramą aplinkos apsaugos ir transeuropinių tinklų transporto infrastruktūros srityje (toliau – TEN-T) projektams.

10. ERPF lėšomis bus remiami šie politikos tikslai:

- konkurencingesnė ir pažangesnė Europa skatinant novatorišką ir pažangų ekonomikos pertvarkymą ir regionų informacinių ir ryšių technologijų jungtis (1 politikos tikslas);
- žalesnė, nuo mažo anglies dioksido kiekio technologijų prie nulinio anglies dioksido kiekio technologijų pereinanti ekonomika ir atspari Europa, skatinant sąžiningą perėjimą prie švarios energetikos, žaliąsias ir mėlynąsias investicijas, žiedinę ekonomiką, klimato kaitos švelninimą bei prisitaikymą prie klimato kaitos, rizikos prevenciją bei valdymą ir tvarų judumą mieste (2 politikos tikslas);
- geriau sujungta Europa skatinant judumą (3 politikos tikslas);
- socialiai atsakingesnė ir įtraukesnė Europa, įgyvendinant Europos socialinių teisių ramstį (4 politikos tikslas);
- piliečiams artimesnė Europa skatinant tvarią ir integruotą visų rūšių teritorijų ir vietos iniciatyvų plėtrą (5 politikos tikslas).

2 ir 3 politikos tikslai taip pat bus remiami Sanglaudos fondo lėšomis.

Politikos tikslai toliau išsamiau apibrėžiami konkrečiuose tiksluose, kurie taip pat pateikti ERPF ir Sanglaudos reglamente.

III. PER PIRMAJĄ SVARSTYMĄ PRIIMTOS TARYBOS POZICIJOS ANALIZĖ

a) Konkretūs tikslai (3 straipsnis)

11. Per pirmąjį svarstymą priimtos Tarybos pozicijos tekste užtikrinta tinkama pusiausvyra tarp skirtingų konkrečių tikslų, kurių turi siekti ERPF ir Sanglaudos fondas, atspindint pagrindinius iššūkius, su kuriais šiuo metu susiduria Europa, kaip antai atsigavimo po COVID-19 pandemijos rėmimas, žaliaji pertvarka, konkurencingumo didinimas, junglumo gerinimas – tai tik keli pavyzdžiai.
12. Atsižvelgiant į tai, pasiektame susitarime numatyta aiški galimybė ERPF lėšomis remti skaitmeninio junglumo gerinimą pagal 1 politikos tikslą siekiant konkurencingesnės ir pažangesnės Europos. Siekiant išlaikyti tinkamą paramos skirtingiems politikos tikslams pusiausvyrą, apskaičiuojant atitiktą paramos telkimo pagal temas reikalavimams 1 politikos tikslu, bus atsižvelgiama tik į 40 % išteklių, išleistų skaitmeniniam junglumui gerinti, o ištekliai, į kuriuos atsižvelgiama paramos telkimo pagal temas reikalavimų tikslu, neviršys 40 % minimaliųjų paramos telkimo pagal temas reikalavimų tuo politikos tikslu.
13. Pagal 2 politikos tikslą siekiant žalesnės, nuo mažo anglies dioksido kiekio technologijų prienulinio anglies dioksido kiekio technologijų pereinančios ekonomikos ir atsparios Europos, ERPF ir Sanglaudos fondo lėšomis, be kita ko, bus galima remti gamtos, biologinės įvairovės ir žaliosios infrastruktūros apsaugos ir išsaugojimo stiprinimą, be kita ko, miestų teritorijose, ir visų rūšių taršos mažinimą. Be to, pagal tą patį 2 politikos tikslą, ERPF ir Sanglaudos fondas galės teikti paramą tvaraus daugiarūšio judumo miestuose kaip vienos iš perėjimo prie nulinio anglies dioksido kiekio technologijų ekonomikos dalių skatinimui. Siekiant išlaikyti tinkamą paramos skirtingiems politikos tikslams pusiausvyrą, apskaičiuojant atitiktą paramos telkimo pagal temas reikalavimams 2 politikos tikslu, bus atsižvelgiama tik į 50 % išteklių, išleistų tvariam daugiarūšiam judumui miestuose skatinti, o ištekliai, į kuriuos atsižvelgiama paramos telkimo pagal temas reikalavimų tikslu, neviršys 50 % minimaliųjų paramos telkimo pagal temas reikalavimų tuo politikos tikslu.

14. Pagal 4 politikos tikslą siekiant socialiai atsakingesnės ir įtraukesnės Europos įgyvendinant Europos socialinių teisių ramstį, ERPF galės teikti paramą marginalizuotų bendruomenių, mažas pajamas gaunančių namų ūkių ir nepalankioje padėtyje esančių grupių, įskaitant specialiųjų poreikių turinčius asmenis, socialinės ir ekonominės įtraukties skatinimui, ir trečiųjų šalių piliečių, įskaitant migrantus, socialinės ir ekonominės integracijos skatinimui, abiem atvejais vykdant integruotus veiksmus, be kita ko, teikiant aprūpinimo būstu ir socialines paslaugas.
15. Pagal 5 politikos tikslą siekiant piliečiams artimesnės Europos skatinant tvarią ir integruotą visų rūšių teritorijų ir vietos iniciatyvų plėtrą, ERPF galės skatinti integruotą ir įtraukią socialinę, ekonominę ir aplinkosaugos plėtrą, puoselėti kultūrą, taip pat gamtos paveldą, darnų turizmą ir saugumą kitose nei miestų teritorijose. Parama pagal šį politikos tikslą bus teikiama pagal teritorines ir vietos plėtros strategijas.

b) ERPF paramos telkimas pagal temas (4 straipsnis)

16. Valstybės narės nuspręs, kokių lygmeniu – nacionaliniu ar regionų kategorijos lygmeniu laikytis paramos telkimo pagal temas reikalavimų. Valstybės narės dėl to apsispręs savo partnerystės sutartyse, sudarytose su Komisija. Jų pasirinkimas taikomas visą programavimo laikotarpį.

17. Paramos telkimo pagal temas tikslu valstybės narės ir regionai, atsižvelgiant į jų bendrųjų nacionalinių pajamų santykį, klasifikuojami į tris grupes ir kiekvienai iš grupių yra nustatyti minimalieji asignavimai 1 ir 2 politikos tikslams. Valstybės narės ir regionai, kurių bendrųjų nacionalinių pajamų santykis yra lygus arba viršija 100 % ES vidurkio, turės skirti bent 85 % savo ERPF išteklių 1 politikos tikslui ir 2 politikos tikslui ir bent 30 % – 2 politikos tikslui. Valstybės narės ir regionai, kurių bendrųjų nacionalinių pajamų santykis yra lygus arba viršija 75 % ir yra mažesnis nei 100 % ES vidurkio, turės skirti bent 40 % savo ERPF išteklių 1 politikos tikslui ir bent 30 % – 2 politikos tikslui. Galiausiai, valstybės narės ir regionai, kurių bendrųjų nacionalinių pajamų santykis yra mažesnis nei 75 % ES vidurkio, skiria bent 25 % savo ERPF išteklių 1 politikos tikslui ir bent 30 % – 2 politikos tikslui. Leidžiant valstybėms narėms pasirinkti paramos telkimo pagal temas reikalavimų laikymąsi nacionaliniu lygmeniu arba regionų kategorijos lygmeniu, turėtų būti užtikrinta lankstumo galimybė atskirų programų lygmeniu.

c) ERPF paramos aprėptis (5 straipsnis)

18. ERPF lėšomis bus remiamos:

- investicijos į infrastruktūrą;
- taikomųjų mokslinių tyrimų ir inovacijų veikla, įskaitant pramoninius tyrimus, eksperimentinę plėtrą ir galimybių studijas;
- investicijos siekiant sudaryti galimybes naudotis paslaugomis;
- gamybinės investicijos į MVI ir investicijos, kuriomis siekiama išsaugoti esamas ir kurti naujas darbo vietas;
- įranga, programinė įranga ir nematerialusis turtas;
- tinklaveika, bendradarbiavimas, keitimasis patirtimi ir su inovacijų klasteriais susijusi veikla, be kita ko, kurią tarpusavyje vykdo verslo įmonės, mokslinių tyrimų organizacijos ir valdžios institucijos;
- informavimas, komunikacija ir tyrimai ir
- techninė parama.

19. Tam tikromis sąlygomis ERPF lėšomis gali būti remiamos gamybinės investicijos į įmones, kurios nėra MVĮ. Be to, tam tikromis sąlygomis ERPF lėšomis galima remti mokymo, mokymosi visą gyvenimą, perkvalifikavimo ir švietimo veiklą ir atsargų, būtinų sveikatos sistemų atsparumui ir atsparumui nelaimėms didinti, pirkimą.
20. ERPF lėšomis gali būti remiamas MVĮ apyvartinio kapitalo finansavimas dotacijų forma, kai tai būtina reikalinga kaip laikina priemonė reaguojant į išskirtines ar neįprastas aplinkybes.

d) Sanglaudos fondo paramos aprėptis (6 straipsnis)

21. Sanglaudos fondo lėšomis bus remiamos:
 - investicijos į aplinką, įskaitant investicijas, susijusias su darniu vystymusi ir energetika, kurios turi aplinkosauginės naudos, ypatingą dėmesį skiriant atsinaujinančiajai energijai;
 - investicijos į TEN-T;
 - techninė parama;
 - informavimas, komunikacija ir tyrimai.

e) Išimtys (7 straipsnis)

22. Buvo svarbu nurodyti, kurių rūšių veikla nepatenka į ERPF ir Sanglaudos fondo paramos aprėptį. Tai, pavyzdžiui, investicijos, kuriomis siekiama mažinti dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2003/87/EB I priede išvardytos veiklos išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį, siekiant išvengti esamo finansavimo (egzistuojančio pagal tą direktyvą) dubliavimo. Be to, į paramos aprėptį nepatenka ir investicijos į sunkumų patiriančias įmones, kaip apibrėžta Komisijos reglamente (ES) Nr. 651/2014, išskyrus atvejus, kai teikti paramą leidžiama pagal *de minimis* pagalbos arba laikinosios valstybės pagalbos taisykles, nustatytas siekiant reaguoti į išskirtines aplinkybes. ERPF ir Sanglaudos fondo lėšomis taip pat nebus remiamos tam tikros investicijos į oro uostus, išskyrus paramą tikslinėms poveikio aplinkai mažinimo, saugumo ir saugos priemonėms regioniniuose oro uostuose, jei tik pirminis investicijų tikslas yra aiškiai nurodomas Sąjungos aplinkos apsaugos, saugumo arba saugos standartais ir atitinka valstybės pagalbos taisykles. Analogiškai, nei vieno iš fondų lėšomis nebus remiama sąvartynų infrastruktūra ir atliekų apdorojimo įrenginiai, atominių elektrinių eksploatacijos nutraukimas ar statyba, tabako ir tabako gaminių gamyba, apdorojimas ir prekyba jais. Parama taip pat neskiriama investicijoms, susijusioms su iškastinio kuro gamyba, perdirbimu, transportavimu, paskirstymu, sandėliavimu arba deginimu, išskyrus:

- i) tam tikromis sąlygomis – kietojo iškastinio kuro rūšimis kūrenamų šilumos tiekimo sistemų pakeitimą dujomis kūrenamomis šildymo sistemomis;
- ii) investicijas į dujų perdavimo ir paskirstymo tinklų plėtrą ir paskirties keitimą, pertvarkymą ar modifikavimą, su sąlyga, kad tokiomis investicijomis tinklai parengiami atsinaujinančiųjų ir mažai anglies dioksido į aplinką išskiriančių dujų, pvz., vandenilio, biometano ir sintezės dujų, įtraukimui į sistemą ir sudaromos sąlygos pakeisti kietojo iškastinio kuro įrenginius;
- iii) investicijas į netaršias transporto priemones viešaisiais tikslais ir į transporto priemones, orlaivius ir laivus, suprojektuotus ir sukonstruotus arba pritaikytus naudoti civilinės saugos ir priešgaisrinės apsaugos tarnybose.

Paramos pagal ii ir iii punktus suma bus ribojama pagal valstybės narės bendrųjų nacionalinių pajamų lygį ir valstybės narės dalį, kuri tenka kietajam iškastiniam kurui bendrajame vidaus energijos suvartojime. ERPF ir Sanglaudos fondo lėšomis remiamus veiksmus pagal i ir ii punktus vadovaujančioji institucija atrinks ne vėliau kaip 2025 m. gruodžio 31 d. ir tokie veiksmai negalės būti perkelti į kitą programavimo laikotarpį.

f) Konkrečios nuostatos (9–14 straipsniai)

23. Atokiausių regionų atžvilgiu bus taikomos tam tikros konkrečios nuostatos, vadovaujantis SESV 349 straipsniu.
24. ERPF lėšomis gali būti remiamas integruotas teritorijų vystymas įgyvendinant programas pagal investicijų į darbo vietų kūrimą ir ekonomikos augimą tikslą ir Europos teritorinio bendradarbiavimo tikslą. Siekiant reaguoti į ekonominius iššūkius, iššūkius aplinkos ir klimato srityse, taip pat demografinius ir socialinius iššūkius, ERPF lėšomis bus remiamas integruotas teritorijų vystymas, grindžiamas teritorinėmis arba bendruomenės inicijuotos vietos plėtros strategijomis. ERPF lėšomis bus remiama Europos miestų iniciatyva. ERPF lėšomis bus remiama Tarpreregioninių investicijų į inovacijas priemonė, kuri, savo ruožtu, remia tarpreregioninių inovacijų projektų, galinčių paskatinti Europos vertės grandinių plėtrą, komercializaciją ir masto didinimą.

IV. IŠVADA

25. Per pirmąjį svarstymą priimta Tarybos pozicija atspindi kompromisinį susitarimą, pasiektą Tarybos ir Europos Parlamento derybų metu, padedant Komisijai.
26. Tarybos manymu, jos per pirmąjį svarstymą priimta pozicija yra subalansuotas tekstas dėl abiejų fondų, šiuo reglamentu numatytų 2021–2027 m. programavimo laikotarpiu.